

1.6.2018

Eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle

HE 16/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan sosiaali- terveystieteiden valiokunta on pyytänyt Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry:ltä lausuntoa asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetusta hallituksen esityksestä. Lausunnossaan Kuluttajaliitto keskittyy pääasiassa palveluita käyttävien asiakkaiden oikeuksiin sekä jossakin määrin henkilötietojen käsittelyyn ja palvelunkäyttäjien tasa-arvoon.

Palvelun käyttäjien oikeudet

Kuluttajaliiton keskeiset näkemykset

- Valinnanvapauden piiriin tulevien sote-palvelujen asiakkaiden oikeuksia koskeva sääntely puuttuu hallituksen esityksestä kokonaan.
- Tällä hetkellä kuluttajansuojalainasäädäntöä sovelletaan yksityisiin terveystieteiden palveluihin sekä palvelusetelillä hankittuihin terveystieteiden palveluihin.
- Lakiehdotuksen asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia koskeviin säännöksissä ei ole mainintaa kuluttajansuojalain soveltumisesta. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa palvelunkäyttäjien oikeudet jäävät epäselviksi. Asiakasseteliin ja henkilökohtaiseen budjettiin liittyy samoja piirteitä kuin nykyisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain mukaiseen palveluseteliin. Laissa edellytetään, että palvelusetelin saanut asiakas tekee sopimuksen palveluntuottajan kanssa. Sopimussuhdetta sääntelevät kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden yleiset periaatteet. Hallituksen esityksen voidaankin katsoa heikentävän osittain palvelun käyttäjän asemaa tai ainakin tekevän sen tulkinnanvaraiseksi. Sekä asiakasseteliä että henkilökohtaista budjettia koskevaan säädökseen pitää lisätä vastaava sopimussuhdetta ja kuluttajansuojaa koskeva maininta, mikä on nykyistä palveluseteliä koskevassa laissa.

1.6.2018

- Maakunnan tuottamat suoran valinnan palvelut jäävät kuluttajansuojan ulkopuolelle. Yksityisten, kaupallisesti toimivien palveluntuottajien osalta tilanne on tulkinnanvarainen. Hallituksen esityksessä todetaan, että palveluntuottajille ei kaavailla mahdollisiin lisäpalveluihin liittyviä rajoituksia. Tällöin on mahdollista, että syntyy sellaisia palvelupaketteja, joihin sisältyy sekä selkeästi kuluttajansuojan piiriin kuuluvia palvelunkäyttäjän itsensä maksamia että maakunnan maksamia palveluja, joissa käyttäjän oikeudellinen asema on tulkinnanvarainen.
- Hallituksen esityksessä palvelunkäyttäjien oikeudet jäävät tulkinnanvaraisiksi ja epäselviksi tai jopa puuttumaan kokonaan. Tämän vuoksi valinnanvapaus tarvitsee tuekseen vahvan ja laajan asiakkaansuojan. Asiakkaansuoja tulee kirjoittaa selkeästi lainsäädäntöön. On tärkeää, että valinnanvapauden piiriin tuleviin ja muihin sote-palveluihin sovelletaan kuluttajansuojan periaatteita riippumatta siitä tuottaako palvelut julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin palveluntuottaja taikka hankkiiko palvelunkäyttäjä palvelut erikseen vai yhdistettynä kuluttajansuojan piiriin kuuluviin lisäpalveluihin.
- Säännökset voisivat koskea esimerkiksi palveluiden virheen määrittelyä (laatu ei ole lupauksen, säädösten tai sopimusten mukaista) ja seuraamuksia, palvelun viivästymistä, sopimusten muutostilanteita sekä asiakkaan oikeutta viedä palveluja koskeva riita tuomioistuimen ulkopuolisen riitojenratkaisuelimen ratkaistavaksi.
- Kuluttajaliitto kannattaa hallituksen esityksen markkinointisäännöstä.
- Asia vaatii huolellista valmistelua, Tarvittavia säännöksiä ehditään valmistella lain eduskuntakäsittelylle varatussa ajassa eikä todennäköisesti kuluvaankaan vaalikauden aikana. Oikeusministeriön on tarkoitus ryhtyä valmistelemaan henkilöihin kohdistuvia palveluita kokevaa yleistä kuluttajansuojasääntelyä mahdollisesti vielä tämän kevään aikana. Samassa yhteydessä on luontevaa arvioida kuluttajansuojan soveltuminen sekä yksityisiin että julkisiin sote-palveluihin. Lainsäädännön voimaantuloa on syytä lykätä niin kauan, että asiakkaansuojaa koskeva sääntely on saatu valmiiksi.

Kuluttajaliitto pitää ongelmallisen sitä, että valinnanvapauden piiriin tulevien sote-palvelujen asiakkaiden oikeuksia koskeva sääntely puuttuu hallituksen esityksestä kokonaan.

Tällä hetkellä kuluttajansuojalainsäädäntöä sovelletaan yksityisiin terveyspalveluihin sekä palvelusetelillä hankittuihin terveyspalveluihin. Lainsäädännön ei kuitenkaan kata läheskään kaikkia keskeisiä asioita, vaan suuri osa niistä jää kuluttajansuojan ja sopimusoikeuden yleisten periaatteiden varaan. Julkiset palvelut ovat kokonaan kuluttajansuojan ulkopuolella. Terveyspalveluiden käyttäjien oikeusturva vaihtelee tällä hetkellä palveluntuottajasta riippuen.

Hallituksen esityksessä ei lainkaan asiakkaan suojaa koskevia säännöksiä. Asian valmistelun yhteydessä on aiemmin – viimeksi loppusyksyllä 2017 lausunnolla olleessa luonnoksessa käsiteltävänä olevaksi hallituksen esitykseksi – ollut perusteluissa ollut maininta kuluttajansuojalain tai kuluttajaoikeudellisten säännösten soveltamisesta asiakkaan ja palveluntarjoajan väliseen suhteeseen. Kyseiset maininnat on valmistelun yhteydessä poistettu hallituksen esityksestä.

1.6.2018

Kuluttajaliitto pitää ongelmallisena sitä, että lakiehdotuksen asiakasseteliä koskevan 26 ja henkilökohtaista budjettia koskevan 30 §:n perusteluista poistetaan maininnat kuluttajansuojalain soveltumisesta. Asiakassetelistä ei myöskään ole muutoksenhakuoikeutta, vaikka se voisi olla perusteltua. Setelin arvon määrääntymistä koskeva sääntely on myös epämääräistä. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa palvelunkäyttäjien oikeudet jäävät epäselviksi. Lain 56 §:n perusteluissa todetaan, että tuottaja vastaa toiminnastaan ja sen vaatimusten mukaisuudesta sekä asiakkaalle että asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin antajalle. Kun otetaan huomioon edellä mainittu ja se, että palveluntuottajan ja asiakkaan välisessä suhteessa on myös joitakin sopimussuhteelle tyypillisiä piirteitä, on myös mahdollista katsoa, että palveluntuottajan ja asiakkaan välille syntyy sopimus, johon voidaan soveltaa kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden yleisiä periaatteita. Asiakasseteliin ja henkilökohtaiseen budjettiin liittyy samoja piirteitä kuin nykyisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain mukaiseen palveluseteliin. Laissa edellytetään, että palvelusetelin saanut asiakas tekee sopimuksen palveluntuottajan kanssa. Sopimussuhdetta sääntelevät kuluttajaoikeuden ja sopimusoikeuden yleiset periaatteet. Hallituksen esityksen voidaankin katsoa heikentävän osittain palvelun käyttäjän asemaa tai ainakin tekevän sen tulkinnanvaraiseksi. Kuluttajaliiton mielestä sekä asiakasseteliä että henkilökohtaista budjettia koskevaan säädökseen pitää lisätä vastaava sopimussuhdetta ja kuluttajansuojaa koskeva maininta, mikä on nykyistä palveluseteliä koskevassa laissa.

On selvää, että ilman nimenomaista säännöstä maakunnan tuottamat suoran valinnan palvelut jäävät kuluttajansuojan ulkopuolelle. Yksityisten, kaupallisesti toimivien palveluntuottajien osalta tilanne on tulkinnanvarainen. Se, että palvelut rahoitetaan kokonaan tai suurimmalta osin verovaroin ja palvelun käyttäjän maksettavaksi jää vain maakunnan veloittama asiakasmaksu, puoltaa näkemystä, jonka mukaan myös yksityisten palveluntarjoajien palvelut jäisivät kuluttajansuojan ulkopuolelle. Toisaalta esimerkiksi lääkeostoihin, joissa vastike tulee kokonaan yhteiskunnan varoista, sovelletaan kuluttajansuojalakia. Samoin pääosin julkisin varoin kustannetut julkisen liikenteen palvelut ovat kuluttajansuojan piirissä.

Hallituksen esityksessä todetaan, että palveluntuottajille ei kaavailla mahdollisiin lisäpalveluihin liittyviä rajoituksia. Tällöin on mahdollista, että syntyy sellaisia palvelupaketteja, joihin sisältyy sekä selkeästi kuluttajansuojan piiriin kuuluvia palvelunkäyttäjän itsensä maksamia että maakunnan maksamia palveluja, joissa käyttäjän oikeudellinen asema on tulkinnanvarainen. Tämä voi johtaa sellaiseen tilanteeseen, jossa saman palvelupaketin sisällä sovelletaan eri palveluihin erilaisia sääntöjä.

Kuluttajaliitto katsoo, että osittain palvelunkäyttäjien oikeudet ovat tulkinnanvaraiset ja epäselvät ja osittain ne puuttuvat kokonaan. Tämän vuoksi valinnanvapaus tarvitsee tuekseen vahvan ja laajan asiakkaansuojan. Tämä asiakkaansuoja tulee kirjoittaa selkeästi lainsäädäntöön – joko valinnanvapaus- tai palveluntuottaja- taikka yleiseen kuluttajansuojalainsäädäntöön. On tärkeää, että valinnanvapauden piiriin tuleviin ja muihin sote-palveluihin sovelletaan kuluttajansuojan periaatteita riippumatta siitä tuottaako palvelut julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin palveluntuottaja taikka hankkiiko palvelunkäyttäjä palvelut erikseen vai yhdistettynä kuluttajansuojan piiriin kuuluviin lisäpalveluihin.

1.6.2018

Hallitus esittää lakiin markkinointia ja menettelyitä asiakassuhteissa koskevaa säädöstä. Kuluttajaliitto kannattaa ehdotusta. Kuluttajaliitto haluaa samalla korostaa sitä, että ehdotettu säädös korostaa tarvetta asiakkaansuojasta säätämiseen: markkinoinnissa annetaan usein palvelun sisältöä ja laatua koskevia lupauksia – on perusteltua varmistaa se, että lupaukset ovat sitovia myös palveluntuottajan ja asiakkaan välisessä suhteessa. Markkinoinnissa saattaa muodostua ongelmaksi myös yksityisten sote-keskusten asiakkailleen suuntaama markkinointi. On esimerkiksi mahdollista, että asiakkaille tarjotaan maksullisia lisäpalveluita, kuten vaikkapa terveydenhuoltolain mukaista hoitotakuuta nopeampaa hoitoon pääsyä, kun he varaavat hoitoaikaa. Erityisen ongelmalliseksi tämän tekee se, että asiakkaat ovat erittäin haavoittuvassa asemassa. Myöskin yhteiskunnan ja asiakkaan itsensä maksamien palveluiden paketointi saattaa hämärtää rajaa julkisen ja yksityisen terveydenhuollon välillä ja johtaa tilanteisiin, joissa asiakas vahingossa maksaa palvelusta yksityisen palvelun hinnan, vaikka hän olisi oikeutettu sote-keskuksen palveluun.

Tilanteessa, jossa palveluntuottajat kilpailevat palveluidensa laadulla on erityisen tärkeää säätää laatuluopauksen sitovuudesta ja seurauksista, jos laatu ei ole lupauksen, säädösten tai sopimusten mukaista. Säännökset voisivat koskea esimerkiksi palveluiden virheen määrittelyä ja seuraamuksia, palvelun viivästymistä, sopimusten muutostilanteita sekä asiakkaan oikeutta viedä palveluja koskeva riita tuomioistuimen ulkopuolisen riitojenratkaisuelimen ratkaistavaksi.

Valinnanvapauslakiin esitetään markkinointia ja menettelyä asiakassuhteissa koskevaa 53 §:ää, jonka mukaan näihin sovelletaan kuluttajansuojalain 2 luvun säännöksiä. Kuluttajaliitto kannattaa ehdotettua säännöstä.

Henkilötietojen käsittely

Lain 65 §:ssä on tarkoitus säätää kiinteästä korvauksesta suoran valinnan palveluntuottajalle. Kiinteän korvauksen suunnitellaan perustuvan niin sanottuun kapitaatiomalliin. Kiinteän korvauksen määrittelyssä huomioitavat tarvetekijät on tarkoitus määritellä kansallisesti. Tätä varten Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tarvitsee yksittäisiä henkilöitä koskevia tietoja kyseisistä tarvetekijöistä. Näitä tarvetekijöitä olisivat kunkin henkilökohtaiset terveyteen ja elämänvaiheeseen liittyvät riskitekijät ja sairaushistoria; tietoja hankittaisiin Kelasta, Väestörekisterikeskuksesta ja Tilastokeskuksesta. Tiedot ovat suurelta osin salassa pidettäviä, minkä vuoksi säännökseen ehdotetaan sisällytettäväksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tietojensaantia koskeva säännös.

Kuluttajaliitto on sitä mieltä, että asiaa ei ole tarkasteltu kansalaisten oikeuksien kannalta: sen vaikutuksia ei ole tarkasteltu perustuslain 10 §:sä turvatun yksityiselämän suojan taikka EU:n yleisen tietosuojasetuksen kannalta. Lakiesityksessä eikä sen perusteluissa ei tarkkaan määritellä, mitä tietoja THL voisi muilta toimijoilta vaatia.

Kuluttajaliitosta on tärkeää, että asiaan liittyvät yksityiselämän suojaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvät kysymykset käsitellään riittävän huolellisesti. Ihmisten kansallisen ja EU-lainsäädäntöön

1.6.2018

perustuvista henkilötietoihin liittyvistä oikeuksista on huolehdittava, mukaan lukien tietojen tarkastus-
oikeus. Lisäksi tietoturvan pitää olla riittävä.

1.6.2018

Palvelunkäyttäjien tasavertaisuus

Kuluttajaliitosta olisi tärkeää huolehtia siitä, että kansalaiset saavat tasavertaisesti palveluita koko Suomessa, myös eri maakuntien alueilla. Suomen eri alueilla palveluvalikoimat eivät kuitenkaan tule olemaan samanlaisia. Esimerkiksi haja-asutusalueille ei voi syntyä yhtä runsasta palvelutarjontaa kuin kaupunkeihin. Suomessa voi olla myös alueita, joissa on käytännössä vain yksi palveluntuottaja. Samoin sote-järjestämislain mukaiset palvelulupaukset voivat olla jossain määrin erilaisia. Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että myös ihmisten kielelliset oikeudet turvataan.

Kuluttajaliitto on myös huolissaan siitä, että uudistuksen myötä palvelujärjestelmä saattaa pirstaloitua, ja riskinä on, että ihmisten pääsy palveluihin hankaloituu entisestään. Erityisessä riskiryhmässä ovat paljon palveluita käyttävät ja heikoimmassa asemassa olevat ihmiset. Näitä ovat esimerkiksi pitkäaikaissairaat, vanhukset tai jonkin vamman omaavat henkilöt, joiden kyky valintojen tekoon on rajoittunut tai puuttuu kokonaan. Uudistuneessa palvelujärjestelmässä tullaan tarvitsemaan merkittävästi enemmän palvelunohjausta, jotta ihmiset löytävät tarvitsemansa palvelut.

Hallitus on linjannut, ettei verotus saa kiristyä sote-uudistuksen myötä. Tämä lisää painetta asiakasmaksujen korotuksille maakunnissa, mikäli maakunnan tulot eivät riitä kattamaan menoja. Palvelumaksuissa maksurasitus kohdistuu erityisesti pitkäaikaissairaille ja paljon palveluja käyttäville ihmisille. Kuluttajaparlamentin kyselyn (2016, n=2 537) mukaan monet pitkäaikaissairaat kipuilevat jo nyt toimeentulonsa kanssa ja tinkivät omasta terveydenhoidostaan. Kuluttajaliitto katsookin, että asiakasmaksujen korotukset estäisivät yhdenvertaisuuden toteutumisen. Asiakasmaksuja koskevaa lainsäädäntöä on tarkoitus tarkastella erikseen käsiteltävänä olevasta lainsäädännöstä. Kuluttajaliitto haluaa kuitenkin jo tässä yhteydessä todeta, että tällä hetkellä terveyskeskusmaksuja peritään koko Suomessa Helsinkiä lukuun ottamatta. Kuluttajaliitto on perusteltua, että terveyskeskustasaisen perusterveydenhuollon pitää olla maksutonta koko Suomessa. Tällöin kaikki suomalaiset olisivat tämän asian suhteen tasavertaisia.

Ehdotettu valinnanvapausmalli on monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava, ja siksi ihmisillä tulee olemaan vaikeuksia todellisuudessa vaikuttaa omiin palveluihinsa. Lisäksi osalla ihmisistä ei välttämättä ole riittäviä valmiuksia vertailla palveluntuottajia ja tehdä tietoon perustuvia valintoja, jotka mahdollistaisivat heille parhaiten sopivat palvelut ja hoidon. Kuluttajaliiton mielestä uudistuksen myötä tarvitaan huomattavasti aiempaa enemmän neuvontaa ja ohjausta, jotta asiakkaat pystyisivät tekemään perusteltuja valintoja.

Asiakkailla tulee olla riittävästi tietoa palveluista ja eri palveluntuottajista, jotta he voivat tehdä valintoja ja vaikuttaa omiin palveluihinsa. Tiedon pitää olla ymmärrettävää, vertailukelpoista ja ajankohtaista. Lisäksi vertailutiedon tuottajan pitää olla riippumaton, puolueeton ja luotettava. Ottaen huomioon eri ihmisten erilaiset tarpeet ja mieltymykset riittävän tiedon tuottaminen on erittäin vaikeaa.

Sosiaali- ja terveyspalvelutkin ovat siirtymässä enenevässä määrin verkkoon – kyseessä ei enää ole pelkästään ajanvaraus tai etuuksien hakeminen, vaan esimerkiksi verkon välityksellä tapahtuva lääkärin etävastaanotto. Tämä on lisäämässä palvelunkäyttäjien keskinäistä eriarvoisuutta. Niiden asiakkaiden, jotka

1.6.2018

kykenevät ja haluavat käyttää internetiä, asema paranee merkittävästi: heillä on käytössään laajempi ja monipuolisempi palvelukevalikoima, he voivat helposti vertailla palveluiden laatua eivätkä he ole aina sidoksissa palveluntarjoajan sijaintiin. Ne palvelunkäyttäjät, jotka eivät käytä tietokonetta eivätkä internetiä, ovat merkittävässä asemassa. Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että myös nettiä käyttämättömille turvataan kohtuulliset mahdollisuudet sosiaali- ja terveystalouden saantiin ja palveluiden laadun vertailemiseen.

Vastuullinen kuluttaminen ja palveluntuottajien yhteiskuntavastuu

Monet vastuulliset kuluttajat edellyttävät, että eettisyyttä ja yhteiskuntavastuuta tulee myös olla mahdollista arvioida omia kuluttajavalintoja tehdessään. Kuluttajaliitto vaatii, että lain säätämisyhteisössä varmistetaan, että sote-palvelujen tuottajat toimivat vastuullisesti. Siksi hallituksen esittämän valinnanvapauslain 59 §:ssä olevaa yhteiskuntavastuuraportointia tulee laajentaa. Valtiovarainvaliokunta totesi lausunnossaan yksimielisesti, että se ”pitää sääntelyä välttämättömänä osana uuden valinnanvapausjärjestelmän toimeenpanoa.” Julkisen raportoinnilla voidaan varmistaa, että asiakkaat ja muut sidosryhmät voivat tarkastella palvelun tuottajien verovastuullisuutta. Lisäksi valtiovarainvaliokunta totesi, että ”tarkoituksena on myös ehkäistä ennakolta veronkiertoa ja aggressiivista verosuunnittelua.” Valinnanvapautta koskevaan esitykseen kirjattua raportointivelvoitetta tulee laajentaa koskemaan riittävää määrää tietoja. Kuluttajan tulisi pystyä saamaan vastuullisen valintansa pohjaksi vähintään Verohallinnolle toimitettavat maakohtaiset veroraportointiin sisältyvät tiedot. Tämän johdosta Kuluttajaliitto pyytää mahdollisuutta tulla kuultavaksi myös hallituksen esitystä 52/2017 koskien. Yleisissä edellytyksissä sote-tuottajille ei ole säädetty mitään tuottajan yritysvastuusta muuten kuin sen osalta, että vero- ja vakuutusmaksuvelkoja ei saa olla ulosotossa. Tuottajalain 5 §:ssä tulisi perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla tarkemmin säädellä tuottajien yleiset edellytykset, näitä voisi olla mm. työlainsäädännön ja työehtosopimusten noudattaminen. Vastuullisuus edellyttäisi, että valinnanvapautta koskevan esityksen 59§:ä tarkennettaisi tai lisättäisi ehdotettu tuottajalain 5§:än. Kuluttajaliitto toteaa, että samassa yhteydessä tulee ottaa huomioon Ruotsissa käyty keskustelu sote-alan yritysten voitontavoittelusta ja sen rajoittamisesta.

Yksityisen tuotannon osuus kasvaisi hallituksen esittämässä uudistuksessa merkittävästi, joten asia nousee ennemmin tai myöhemmin ajankohtaiseksi Suomessakin. Kuluttajaliitto esittää sote-palvelujen tuottajien voitontavoittelun kieltoa tai vähintään voiton rajoittamista joko valinnanvapautta tai tuottajia koskevassa lainsäädännössä. Lisäksi Kuluttajaliitto esittää, että vastuulliseen toimintaan liittyvät velvoitteet ja laiminlyönnit huomioidaan lainsäädännössä. Rekisteröinnissä tuottajaksi tulisi säätää niistä asioista tarkemmin, mitkä vaikuttavat rekisteröintiin. Esimerkiksi vakava rikollinen toiminta tai toistuvat huomautukset siitä, että yritys tai yrittäjä ei ole noudattanut kuluttajariitalautakunnan suosituksia, tulisi ottaa huomioon. Tämän tyyppiset rikkeet tulisi voida merkitä rekisteriin, niitä tulisi valvoa ja siten varmistaa palveluiden laatu.

1.6.2018

Muuta huomioitavaa

- 1) Asiakassuunnitelman merkitys integraation toteuttamisessa on suuri. Se olisi esityksen mukaan palveluntuottajia sitova. Tällaisena se myös luo subjektiivisia oikeuksia. Esim. henkilökohtaisen budjetin käyttö on sidottu asiakassuunnitelmaan.

Kun asiakassuunnitelma luo subjektiivisia oikeuksia, se on yksilön oikeuksia koskeva päätös, eli hallintopäätös, ei vain tosiasiallista hallintotoimintaa. Tällöin siitä pitää jo perustuslain 22 §:n nojalla olla valitusoikeus. Kuitenkin hallituksen esityksen perustelujen mukaan se rinnastettaisiin nyt laissa jos oleviin sitovuudeltaan vähäisempiin asiakassuunnitelmiin, ja sitä pidettäisiin tosiasiallisena hallintotoimintana, josta ei ole valitusoikeutta.

- 2) Lailla asetettaisiin virkavastuu yksityisten sote-keskusten työntekijöille. Julkisissa sote-keskuksissa se kuitenkin olisi täysimääräisesti vain virkamiehillä. Virka-aseman väärinkäyttämistä ja virkavelvollisuuden rikkomista koskevia rikoslain säännöksiä ei näin sovellettaisi maakunnan työntekijöihin. Sen sijaan yksityisen palveluntuottajan työntekijöihin näitä säännöksiä sovellettaisiin. Tällöin asiakkaan oikeusturva olisi eri riippuen siitä onko toimija yksityinen vai julkinen.

Lopuksi

Kuluttajaliitto katsoo, että lainsäädäntöön on sisällytettävä selvästi ne keskeiset kuluttajansuojan periaatteet, joita noudatetaan kaikissa valinnanvapauden piirissä olevissa palveluissa palveluntuottajasta riippumatta. Asia on niin monimutkainen, että se vaatii huolellista valmistelua, joka vaatii riittävästi aikaa. Kun otetaan huomioon sote-uudistuksen aikataulu, ei tarvittavia säännöksiä ehditä valmistella lain eduskuntakäsittelylle varatussa ajassa eikä todennäköisesti kuluvaan vaalikauden aikana. Oikeusministeriön on tarkoitus ryhtyä valmistelemaan henkilöihin kohdistuvia palveluita kokevaa yleistä kuluttajansuojasääntelyä mahdollisesti vielä ennen kesälomia. Samassa yhteydessä on luontevaa arvioida kuluttajansuojan soveltuminen sekä yksityisiin että julkisiin sote-palveluihin. Tämän vuoksi Kuluttajaliitto katsoo, että lainsäädännön voimaantuloa on syytä lykätä niin kauan, että asiakkaansuojaa koskeva sääntely on saatu valmiiksi.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Juha Beurling
Pääsihteeri